

Justis- og beredskapsdepartementet
Kopi: Utenriksdepartementet
Kopi: Utenriks- og forsvarskomiteen

Deres referanse:
Vår referanse: 2024/222
Dato: 21.05.2026
Publikasjonsnr.: NIM-H-2026-026

Aggresjonsforbrytelsen i norsk rett

Innspill til *Prop.89 S (2025-2026) Samtykke til ratifikasjon av konvensjonen om oppretting av ein internasjonal kravskommisjon for Ukraina og inngåing av avtale om deltaking i styringskomiteen for spesialtribunalet for Ukraina*

Forslaget om å tilslutte seg kravskommisjonen og aggresjonstribunalet bør ses i sammenheng med regjeringens tidligere forslag om å ratifisere det såkalte Kampala-tillegget og innføre aggresjonsforbrytelsen i straffelovens kapittel 16.

NIM viser til *Prop.89 S (2025-2026) Samtykke til ratifikasjon av konvensjonen om oppretting av ein internasjonal kravskommisjon for Ukraina og inngåing av avtale om deltaking i styringskomiteen for spesialtribunalet for Ukraina*. Proposisjonen er ikke sendt på høring. NIM vil likevel gi et kort innspill til den delen av proposisjonen som handler om spesialtribunalet for Ukraina.

ICCs manglende jurisdiksjon over aggresjonsforbrytelser begått gjennom det russiske angrepet på Ukraina er hovedbegrunnelsen for opprettelsen av dette tribunalet. Norge har bidratt aktivt i forhandlingene om tribunalet og ønsker å inngå avtale om deltakelse i styringskomiteen for spesialtribunalet.

NIM vil berømme regjeringens innsats for å bidra til opprettelsen av tribunalet og villigheten til å forplikte Norge økonomisk gjennom deltakelse i styringskomiteen for å bidra til realisering av tribunalet. Det er viktig at Norge arbeider for å motvirke straffrihet for alvorlige internasjonale forbrytelser.

Bakgrunnen for at NIM kommenterer denne proposisjonen, er at den tematisk henger sammen med forslaget om ratifikasjon av det såkalte Kampala-tillegget til ICC-vedtektene (om å inkludere aggresjonsforbrytelsen i vedtektene) og om et nytt straffebud om aggresjonsforbrytelsen i straffelovens kapittel 16, som ble sendt på

høring i desember 2024. Vi var en av mange instanser som sendte høringsuttalelse og som støttet forslaget. Siden høringsfristen gikk ut i mars 2025 har vi ikke hørt noe mer.

NIM mener det er uheldig at Norge ennå ikke har ratifisert Kampala-tillegget. Vi mener også det er uheldig å ikke ha en egen lovhjemmel for å straffeforfølge aggresjonsforbrytelsen. Selv om det er lite sannsynlig at dette vil by på praktiske problemer i første omgang, mener vi det sender et uheldig signal. Det er ikke utelukket at russiske personer som kunne vært tiltalt for aggresjon vil kunne komme til Norge, eller at ICC vil ønske å overføre andre personer siktet for aggresjon til straffeforfølgning i Norge.

NIM minner om prosessen rundt innføringen av de internasjonale forbrytelsene krigsforbrytelser, forbrytelser mot menneskeheten og folkemord i straffeloven kapittel 16. Disse bestemmelsene var ennå ikke innført da Norge fikk en forespørsel fra Rwanda-tribunalet om å straffeforfølge en person for folkemord. Norske myndigheter ønsket å imøtekomme denne forespørselen, men Rwanda-tribunalets ankekammer (i avgjørelse 30.08.2006) kom til at dette ikke var mulig fordi man ikke hadde folkemord som eget straffegrunnlag i norsk rett.

I Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) om bl.a. innføring av straffehjemmel for krigsforbrytelser, forbrytelser mot menneskeheten og folkemord i straffelovens kapittel 16 het det om Rwanda-saken:

«Det vil være ønskelig å unngå at lignende avgjørelser i fremtiden blir til hinder for overføring av straffesak til norske domstoler når dette er ønskelig. Heller ikke Den internasjonale straffedomstolen eller verdenssamfunnet for øvrig skal være i tvil om at Norge har evne og vilje til å straffeforfølge slike forbrytelser på en måte som deres egenart tilsier.» (Vår utheving).¹

Så lenge Norge ikke har ratifisert endringen av ICC-vedtektene eller innlemmet aggresjonsforbrytelsen i straffeloven har Norge ikke evne til å straffeforfølge denne forbrytelsen. Dette vil kunne svekke Norges legitimitet i prosessen rundt det internasjonale aggresjonstribunalet. Det betyr også at hvis en person siktet for aggresjon (fra et annet land enn Russland) skulle komme innenfor ICCs jurisdiksjon og kontroll, så vil Norge ikke kunne tilby seg å straffeforfølge vedkommende.

Utenriksdepartementet uttrykte i høringsnotatet av 2024 at Norge har en overordnet interesse i å fremme en verdensorden med respekt for folkeretten, og at

---

¹ Ot.prp. nr. 8 (2007-2008), side 52.

«internasjonal kriminalisering av aggresjonsforbrytelsen og samarbeid om etterforskning og pådømmelse av slike handlinger er et bidrag til en slik verden.»²

NIM håper at arbeidet med ratifikasjon av Kampala-tillegget og innføring av aggresjonsforbrytelsen i straffeloven går fremover. Vi vil gjerne ha en oppdatering fra departementet om hvor saken nå står.

Vennlig hilsen

for Norges institusjon for menneskerettigheter

Kai Spurkland

Direktør

Gro Nystuen

Assisterende direktør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har dermed ingen signatur.

---

² Høringsnotatet side 18